

Att lagra eller inte lagra

En del menar att det bara finns ett "måste" i livet – att välja. Så hur välja då det gäller lagring?

I lite vidare bemärkelse kan man definiera lagring som bevarande av betor efter att de slutat växa. Under svenska förhållanden inträffar det som regel i början av november. Då är det slutväxt.

Den krassa verkligheten är att vi som socker-
näring måste välja mellan tillväxt i september och
lagring från någon gång i november och framåt.
Lagringen kan ske antingen i marken eller i stu-
kan. Båda innebär en risk.

Lagringen i marken under november och de-
cember är nästintill kostnadsfri så länge vi inte får
stark eller långvarig frost. Men lagring i marken
innebär senare upptagning och generellt våtare
förhållanden. Och därmed större risk för högre
spill och sämre renhet. På sidan 42 sätter vi siff-
ror på den här risken. Kan man minska risken vid
lagring i fält? Ja, i viss mån. Fryser det så fryser
det och regnar det så regnar det, men grön blast
håller längre mot frost och ett väl-dränerat fält
bär längre och ger mindre spill. I England, där
lagring i marken under december–januari är stan-
dard, rekommenderar man att inte ha mer betor i
marken än vad som kan tas upp på 3–5 dagar. Det
är ungefär med den framförhållningen SMHI kan
varna för allvarlig frost eller stora regn.

Lagring i stuka kostar i bästa fall 0,1 % socker
per dag. Oftast runt 0,15 % och när det inte går
bra, lätt det dubbla. Vi på NBR måste bli mycket
bättre på lagring i stuka. På sidan 46 börjar re-
dovisningen av årets lärdomar. Vi måste lära oss
att lagring i stuka är en aktiv process som inne-

bär betydligt mer än att täcka och avtäcka. Så vi
kommer att både tänka och göra annorlunda 2009.
Vi kommer att täcka, vi kommer att skaffa och
förbereda vindskydd, vi kommer att mäta tem-
peraturen i skorstenen (läs mer om skorstenen
på sidan 47). Och vi kommer att göra vad vi kan
för att hålla skorstenstemperaturen på mellan plus
två och sju grader, varken mer eller mindre. Exakt
hur det ska göras för att det ska fungera och bli ett
någorlunda drägligt och motiverande arbete ska
vi grunna på fram till tröskningen börjar. Kanske
känner någon läsare som jag?

Tillväxten i september då? Den ligger på stor-
leksordningen 1 % eller runt 100 kg socker per
dag i försök från 2006–2008. Skördetidsförsöken
1977–1996 visade en ökning på 67 kg för perioden
15 september till 1 oktober. Annorlunda uttryckt
ser det ut som om vi förlorar mer idag än för 10–20
år sedan på att skörda i september.

Så vi måste lagra – bättre. Fler måste bli lag-
ringsproffs. Kan man leja bort lagringen av sina
betor? Kan man eller skulle man vilja kunna sälja
sitt lager till ett lagringsproffs?

Vi människor gillar bekvämlighet. Så hur gör vi
betlagringen bekvämare?

Trevlig läsning!

Robert Olsson, NBR

KONTAKTPERSONER, NBR

Adresser:	Jens Nyholm Thomsen	Försökschef – verksamhetsansvarig	+45 54 69 14 40	aljnt@danisco.com
Höjbygaardvej 14	Robert Olsson	Försökschef – tekniskt ansvarig	0709-53 72 60	robert.olsson@danisco.com
DK-4960 Holeby	Anne Lisbet Hansen	Försöks- och projektledare	+45 21 68 95 88	alalh@danisco.com
	Otto Nielsen	Försöks- och projektledare	+45 23 61 70 57	alon@danisco.com
Borgeby Slottsväg 11	Åsa Olsson	Försöks- och projektledare	0709-53 72 62	asa.olsson@danisco.com
SE-237 91 Bjärred	Lone Linke	Support	+45 54 69 14 40	allol@danisco.com